

Francesco Musoni: La Jugoslavia, profilo geografico-fisico, etnico-linguistico, economico. Firenze, Felice Le Monnier 1923., стр. 1—112.

Писац је хтео, да у кратким потезима оријентише италијански свет о нашој држави, као суседној земљи. У главном је у тому и успео. Он говори најпре о земљама, од којих је постала Југославија, описује државне границе и истиче њихову стратегијску важност. Државна територија није једна морфолошка област, али је ипак географска целина, чији је центар Београд. — У поглављу о Јадранском Мору између осталог наглашене су нарочито добре и лоше стране далматинских лука. Најглавније су Сплит и Бока Которска. Ова је последња једна од најбољих војних лука на свету, згодна за изградњу једне луке у великом стилу и било каквог жељезничког постројења. — Оро-и хидрографске прилике познате су аутору из наше и стране литературе. Упада у очи непознавање Цвијићевих радова о морфологији Ђердапа, који се ни по имену не спомиње. Становништво је посматрано свестрано. Последња два поглавља посвећена су економским приликама и трговини.

Доста је тешко да радње ове врсте остану без грешака. Тако на пр. недоследност у писању топографских имена сигурно ће створити забуну код читалаца који мање познају наше земље. За неке грешке треба признати, да се многе од њих налазе у нашим књигама, и тако прелазе у страну литературу. Све то неби умањивало релативну научну вредност Музонијеве радње. Али се кроз целу књигу провлачи као црвена нит, некад јаче, некад слабије наглашена, политичка тенденција. Већ у уводу аутор каже, да је Југославија постала или на рушевинама или о трошку других држава. Процес славизирања Далмације почео је, по Музонију, тек за турског владања, а од 1866. г. био је особито помаган од Аустрије на штету Италије. У Италији живи само 53.000 Словенаца и 131.000 Хрвата. Музони се упушта у оцењивање политичке зрелости појединих делова нашег народа, а не заборавља да спомене и расположење према једној или другој државној форми и то означаје као расну особину. На крају сличних посматрања, Музони у категоричком тону каже, да је цео народ способнији за примање, него за стварање.

Музонијево интересовање за нашу државу и иначе нам је познато. Он је на VIII италијанском конгресу питао, да ли у италијанским школама треба децу учити, да је Црна Гора засебна држава, или је саставни део Краљевине СХС (*Atti dell' VIII Congresso Geografico Italiano, Firenze 1922, стр. 180*).

И. Синдик.

Поводом приказа Петра С. Јовановића, *Prof. Dr. Norbert Krebs: Beiträge zur Geographie Serbiens und Rasciens.* („Гласник Географског Друштва“, св. 9. 135—8).

I

„Die Ausführungen des geschätzten Kollegen zwingen mich zu einer kurzen Erwiderung, die mich allerdings mit Absicht nicht auf das geopolitische Gebiet führt, wo eine Verständigung vielleicht schwer möglich ist, so sehr auch Referent und Autor in der Wertschätzung des serbischen Volkes übereinstimmen.